

Abstrakt

Určení pohlaví u plazů je napříč jejich skupinami velice rozmanitou záležitostí. Setkáváme se zde jak s teplotně určeným pohlavím, tak s genotypově určeným pohlavím a s mnoha nezávislými přechody mezi nimi. Je to skupina vhodná ke studiu evoluce determinace pohlaví, pohlavních chromozomů a pohlavně determinačních genů.

V nedávné době začaly být u plazů hlášeny občasné reverze pohlaví způsobené hormonálně či extrémní inkubační teplotou. U akrodontního ještěra *Pogona vitticeps* byla ohlášena reverze pohlaví za pomoci vysokých teplot. Naším cílem bylo experiment zopakovat především vzhledem k nedostatečnosti některých metod potvrzení reverze. Také bylo v plánu, celý experiment rozšířit o hormonální reverzi, studium perzistence reverze do dospělosti a plodnosti revertovaných jedinců.

Podářilo se nám reverzi pohlaví způsobenou vysokou inkubační teplotou věrohodně prokázat za pomoci histologického vyšetření gonád. Také hormonální indukce reverze pohlaví se ukázala jako účinná. Do jednoho roku odchovaní jedinci s nesouhlasným fenotypovým a genotypovým pohlavím, stvrzují stálost této reverze. Naše výsledky se shodují s recentní prací zabývající též reverzí u tohoto ještěra. Zdá se tedy, že reverze pohlaví může být u plazů plně funkční záležitostí a její bližší studie, by mohla přispět k pochopení evoluce určení pohlaví.